

Associació

VISIGÒDIA

per a la difusió de la música antiga



TIANA ANTICA 2022 22è FESTIVAL DE MÚSICA ANTIGA DE TIANA

- NOTA DE PREMSA -

- El **FeMúSA** de Tiana "**Tiana Antica 2022**" oferirà 4 concerts entre el 28 de maig i el 5 de juny.
- S'obrirà el festival en un nou espai a Tiana, la **Pedrera de Can Reon** (antic Can Fàbregas) amb un concert d'una formació emergent de joves músics de l'**ESMUC**, instrumentistes de vent, que segueixen la tradició dels ministrers o ministrils, naturals descendents dels joglars medievals. El repertori inclourà cançons i danses renaixentistes probablement cantades per pagesos i vilatans en les festes populars.

28 i 29 de maig – Primer cap de setmana amb música del Renaixement.

Dissabte **28 de maig**. El **FeMúSA** de Tiana "**Tiana Antica 2022**" comença amb el concert anomenat **iBAILAD, VILLANOS!** "*Canciones que suelen cantar los villanos cuando están en solaz*". **S. de Covarrubias**

- Inclou cançons i danses renaixentistes, moltes d'origen popular. Tindrà lloc al nou espai de la Pedrera de can Reon.
- Diumenge **29 de maig**. A l'espai de la **masia de Can Riera**, el duet "**Alla Viola**" ens oferirà l'essència de la cançó del Renaixement amb el programa "**FROTTOLA. La cançó italiana del "Cinquecento"**".

4 i 5 de juny – Segon cap de setmana amb Barroc i música medieval

- Dissabte **4 de juny**. L'**Ensamble Moxos** de la localitat de Sant Ignacio de Moxos, Bolívia, ens mostrarà el color especial de la música de les missions jesuïtes barroques, amb la seva barreja d'elements europeus i nadius. Una tradició que els missioners jesuïtes varen portar des de Europa l'any 1686 i que es manté fins els nostres dies.
- Diumenge **5 de juny**. El 31 de maig de 1310 la Inquisició condemnà Marguerite Porete a morir cremada a la foguera a la plaça de Grève de París. per haver-se negat a retirar el seu llibre *El mirall de les ànimes simples* i renunciar a les seves idees. Tot just es compleixen 712 anys. Aquesta és la història que ens explicarà Bubulina Teatre amb el programa de música medieval "**El llibre de Marguerite. Feminisme i mística als segles XIII-XIV**".

Associació

VISIGÒDIA

per a la difusió de la música antiga



- El **FeMúsa** de Tiana, **Tiana Antica** continua oferint accessibilitat a persones amb diversitat visual propiciant la descoberta tàctil dels instruments intervinents de tots els seus concerts.

Associació

VISIGÒDIA

per a la difusió de la música antiga



FESTIVAL DE MÚSICA ANTIGA DE TIANA
TIANA ANTICA 2022
PRIMER CAP DE SETMANA 28 i 29 de maig

Dissabte dia 28 de maig de 2022

- **Vents d'Helvetia – Ministrers**
¡BAILAD, VILLANOS!
"Canciones que suelen cantar los villanos cuando están en solaz". S. de Covarrubias
- **Lloc:** Pedrera de Can Reon. **Hora:** 18.00h

Vents d'Helvetia – Ministrers

Vents d'Helvetia és una formació emergent d'instrumentistes de vent històrics, de diferents punts d'Espanya i Suïssa, residents a Catalunya. El grup sorgeix de la necessitat dels integrants d'interpretar el ric repertori renaixentista.

La formació oferirà una selecció de villancets. Els villancets són cançons basades en una forma poètica del mateix nom. Avui dia identifiquem els villancets com a nades, típiques de les festes nadalenques, tot i que antigament els villancets s'interpretaven durant tot l'any.

El grup té una plantilla flexible i canviant, mantenint sempre un mínim de quatre instruments, arribant fins a tres cornetes renaixentistes, dos flautistes de bec, dos sacabutxos, dos baixons, guitarra i percussió.

L'agrupació ha interpretat diferents obres, com ara les *Set paraules de Crist* a la creu, de Heinrich Schütz; polifonia ibèrica de compositors com Cristóbal de Morales, Tomás Luís de Victoria o Francisco Guerrero. També destaca la seva activitat en processons i altres activitats a l'aire lliure com la cercavila de l'Àliga de la Basílica de Santa Maria del Pi de Barcelona.

Actualment, la seva activitat gira al voltant de l'especialització en música de cançoners com els de Medinaceli, Palacio, Colombina i Uppsala així com música de danses d'autors com Brade, Schein, Scheid i Attaignant.

Vents d'Helvetia. Ministrers

Helen Glock - Corneta, flauta de bec, **Sushaant Jaccard** - Corneta, flauta bec, **Miguel Callejas** – Corneta, **Ramon Marquès** – Sacabutx, **Martí**

Associació

VISIGÒDIA

per a la difusió de la música antiga



Badia – *Sacabutx*, **Juan Diego Galván** – *Baixó*, **Albert López** - *Percussió històrica*, **Guillem Reyes** - *Guitarra renaixentista*.

REPERTORI

¡BAILAD, VILLANOS!

"Canciones que suelen cantar los villanos cuando están en solaz".

Pierre Attaignant

Basse dance "La Brosse"

Juan de Anchieta

Reyna muy escareçida

Josquin des Prez

La Spagna

Mateo Flecha

Que farem al pobre Joan

Juan de la Encina

Qu'es de ti, desconsolado
Pues que tú, Reyna del çielo

Anónimo

Corten espadas afiladas

Pierre Attaignant

Basse dance *La Magdalena*. Tourdion.

Pedro de Pastrana

Llenos de lágrimas tristes

Anónimo

Rey a quien reyes adoran

Pedro Guerrero

Di, perra mora

Francisco de la Torre

Justa fue mi perdición
Danza alta

Musique de Joye

Pavana XIV
Gallarda XV

Franciscus Bossinensis

Dolce amoroso focho

Michael Praetorius

Bransle de la antorcha

Associació

VISIGÒDIA

per a la difusió de la música antiga



Notes al programa de mà

De arte saltandi et choreas ducendi (1416) de Domenico de Piacenza és el primer tractat que es conserva sobre el ball i trobem dos gèneres:

El *ballo* i la *bassadanza* (relacionada amb la *basse dance* francesa).

D'ells ens interessa la *Bassadanza* en què les tonades servien de *cantus firmus* a altres parts superiors que podien escriure's o improvisar-se i que també van donar peu a altres creacions musicals. Un exemple d'aquest *cantus firmus* és la melodia de la popularment anomenada **La Spagna** de la qual nombrosos compositors van partir per crear la seva nova música.

Aquestes danses eren fonamentalment cortesanes i es duïen a terme als palaus i cases dels mateixos cortesans com a activitat social. D'altra banda trobem les danses populars que sorgeixen per celebrar esdeveniments familiars o més multitudinaris en què podia arribar a participar tota la comunitat.

En aquest programa tenim un altre gènere molt cultivat en aquesta època i que es relaciona de manera evident amb la vida camperola: *El villancet*.

La forma del villancet és fixa i consta d'una tornada o refrany seguit d'estrofes. Cadascuna de les parts admet una àmplia possibilitat de variants. La temàtica que més destaca és l'amorosa, però també abunden altres temes com les festes de maig, el dia de Sant Joan, casaments, batejos, treballs, pregons i altres activitats de la ciutat i la vila.

Sebastian de Covarrubias escriu sobre les villanescas a la seva obra, el seu diccionari etimològic "*Tesoro de la lengua castellana, o española*" (1611):

"*Canciones que suelen cantar los villanos cuando están en solaz*".

Cantar i ballar com a expressió de les emocions universals ha estat sempre un punt fonamental en la vida de l'ésser humà i ha evolucionat amb nosaltres fins avui dia, que ho gaudim com l'art que és però sempre va ser.

Miguel Callejas García

Associació

VISIGÒDIA

per a la difusió de la música antiga



Diumenge dia 29 de maig de 2022

- **ALLA VIOLA, duet**
FROTTOLA.
La cançó italiana del "Cinquecento".
Olga Miracle, soprano
Xavier Domínguez, llaüt, viola da mano i guitarra renaixentista
- **Lloc:** Masia de Can Riera. **Hora:** 19.00h

Des de finals del segle XV i durant tot el XVI l'instrument d'elecció per acompanyar la veu, ja fos recitant o cantant, va ser el llaüt. Aquesta pràctica era coneguda com **cantar alla viola**.

Acabarem el primer cap de setmana amb una mostra de frottole d'autors com Bartolomeo Tromboncino, Marchetto Cara o Antonio Caprioli; i també amb exemples de madrigals primerencs i villanel·les.

REPERTORI

FROTTOLA*La cançó italiana del "Cinquecento"*

- Ricercar 33 (**Marco Dall'Aquila, ca.1480 – ca.1538**)
Quella bella e bianca mano, (Antonio Caprioli, fl. 1500)
- Fantasia 31 (**Francesco da Milano, 1497 - 1543**)
Io non compro più speranza
(Marchetto Cara, ca.1460 - 1525)
- Ricercar 7 (**Francesco da Milano**)
O mia cieca e dura sorte
(Marchetto Cara)
- Un cavalier di Spagna (**Francesco Patavino, ca.1478 - ca.1556**)
- Ricercar 46 (**Francesco da Milano**)
Su, su, leva, alza le ciglia
(Bartolomeo Tromboncino, 1470 – ca.1535)
- Ricercar 84 (**Francesco da Milano**)
Poi che volse la mia Stella (Bartolomeo Tromboncino)
- Fedeltà d'Amor (**Cesare Negri, ca.1536 – ca.1604**)
Zephyro spira (Bartolomeo Tromboncino)

Associació

VISIGÒDIA

per a la difusió de la música antiga



Ricercar undecimo a la spagnola, facile, bello (**Vincenzo Capirola, 1474 – ca.1548**)

Ancor che col partire (**Cipriano de Rore, ca.1515 – 1565**)

Il bianco fiore (**Cesare Negri**)

Sola, soletta me ne vò

(Cosimo Bottegari, 1554 – 1620)

Vorria che tu cantassi (**Antonio Scandello, 1517 – 1580**)

Vecchie letrose (**Adrian Willaert, ca.1490 – 1652**)

Pan de miglio caldo, caldo (**Anònim, Ed. Petrucci, 1505**)

Notes al programa de mà

FROTTOLA

La cançó italiana del "Cinquecento".

Amb aquest concert el duo **Alla Viola** té la intenció de donar a conèixer i posar en context les primeres mostres de cançó renaixentista italiana en llengua vernacle. Coneixerem una mica més el gènere de la *frottola* i el seu paper en els corts italianes del nord (Màntua, Ferrara, Urbino).

Des de finals del segle XV i durant tot el segle XVI l'instrument d'elecció per a acompanyar la veu, ja fos recitant o cantant, va ser el llaüt. Baldassare Castiglione, en el seu llibre *Il Cortigiano* (Venècia, 1528). parla del **cantar alla viola**:

"...és encara més bell saber cantar amb el llaüt, doncs tota la dolçor consisteix en un cant sol (...) Però sobretot em sembla molt agradable recitar una poesia amb acompanyament de llaüt, la qual cosa afegeix tanta gràcia i eficàcia a les paraules, que és una gran meravella".

Aquesta música enganyosament popular predominà a Itàlia, com a precursora del madrigal, durant el darrer quart del segle XV i començaments del XVI. Tot i que la forma d'interpretació més habitual era la d'una veu amb llaüt, també s'empraven més veus (gairebé sempre quatre) i diverses combinacions instrumentals. Els temes de les frottole solien ser de caire amorós, eròtic o satíric.

La difusió que van tenir les *frottole* es deu en gran mesura a l'impressor venecià Ottaviano Petrucci, el qual en publicà deu col·leccions. Només e'n conserven nou que abasten un total de gairebé 600 peces d'una trentena de compositors italianes, sobretot dels dos més celebres: Marchetto Cara (1465-

Associació

VISIGÒDIA

per a la difusió de la música antiga



1525) i Bartolomeo Tromboncino (c. 1470-1535).

En presentar-vos aquest programa, el duet Alla Viola vol recrear la pràctica interpretativa de la cançó acompanyada amb llaüt a la Itàlia de voltants de l'any 1500.

Alla ViolaOlga Miracle, *soprano*Xavier Domínguez, *llaüt, viola da mano, guitarra renaixentista*

Associació

VISIGÒDIA

per a la difusió de la música antiga



FESTIVAL DE MÚSICA ANTIGA DE TIANA
TIANA ANTICA 2022
SEGON CAP DE SETMANA 4 i 5 de juny

Dissabte 4 de juny de 2022

- **ENSAMBLE MOXOS**
MAJARA'IWA - RESPLANDOR
- **Lloc:** Sala Albéniz – Casal de Tiana. **Hora:** 19.00h

L'1 de novembre de 1686 Antonio de Orellana, Juan de Espejo y el hermano Álvaro de Mendoza funden la missió

https://es.wikipedia.org/wiki/San_Ignacio_de_Moxos

L'Ensamble Moxos ha recorregut escenaris de 22 països i actualment està realitzant una gira per Espanya en commemoració del 500è aniversari de la fundació dels jesuïtes per Sant Ignasi de Loiola.

L'Ensamble Moxos representa una amalgama del mestissatge que es va produir entre la música importada pels missioners jesuïtes des d'Europa a l'època de les colònies i la música indígena.

Recull totes les expressions musicals que encara conviuen a Moxos, amb un desplegament exuberant de vestuari, danses i dramatitzacions.

<https://www.youtube.com/watch?v=4UXaAqCIUng&t=3346s>

Associació

VISIGÒDIA

per a la difusió de la música antiga



REPERTORI

MAJARA'İWA – RESPLANDOR

Música de la tradició oral, escrita i noves composicions de les missions de Moxos i Chiquitos

PRIMERA PART**El Puri**

Tradicional moxeño

Sonata trío II

Atribuït a Doménico Zipoli AMCh

La Mónica de Moxos

Anònim del Segle XVII

H. Cobo, R. Maldonado

Misa Moxeña

R. Maldonado

- *Tata pajapanu'avi - Kyrie*
- *Viurisamure - Gloria*
- *Majara'İwa - Sanctus*
- *Eta mawaneru ema Viya - Agnus Dei*

SEGONA PART**Canto de Carnaval**

Anònim Tradicional moxeño

Piuri Samure María

R. Maldonado

Dulce Jesús mío

AMM

Verso de Navidad 1

Anònim Tradicional moxeño

Verso a San Antonio

Anònim Tradicional moxeño

Ara Vale

Anònim guaraní

Velorio

Tradicional

Associació

VISIGÒDIA

per a la difusió de la música antiga



Diumenge 5 de juny de 2022

- **Bubulina Teatre**
El Llibre de Marguerite
Feminisme i mística als s. XIII-XIV
- **Lloc:** Sala Albéniz – Casal de Tiana. **Hora:** 19.00h

Gisela Figueras, *actriu i cant*

Cristina Alís Raurich, *orgue portatiu medieval i cant*

María de Mingo Carranza, *cítola medieval i cant*

Montse Albàs, *vestuari*

Jordi Lara, *dramatúrgia i direcció*

El grup Bubulina Teatre ens ofereix una aproximació a la vida i obra de la beguina Marguerite Porete (1250-1310), la mística medieval que va morir cremada per defensar el seu llibre i les seves idees.

Marguerite Porete va ser beguina, un moviment religiós femení sorgit a finals del segle XII a Europa. Les beguines eren dones que duïen una vida de fe, sovint en comunitat, però que no depenien de cap autoritat eclesiàstica.

Porete va escriure un llibre místic que va tenir molta difusió "El mirall de les ànimes senzilles". L'obra va ser condemnada per la Inquisició i va portar Marguerite Porete a la foguera. L'autora va ser cremada a París el 1310.

<https://www.youtube.com/watch?v=W48GRQM5y4s>

Associació

VISIGÒDIA

per a la difusió de la música antiga



REPERTORI

EL LLIBRE DE MARGUERITE

Feminisme i mística als s. XIII-XIV

Salve virgo virginum

Manuscrit Pluteus 29.1

Tierche et Quarte Estampie Royal

Ms Français 844

Quid ultra tibi facere

Atribuit a Philippe le Chancelier Manuscrit Pluteus 29.1

Sancti spiritus adsit nobis

Sequència Tortosa 135

On doit la mere Dieu honorer

Paris français 1050

Danse

Ms Français 844

Dies Irae

Gregorià

Ja nus ons pris

Richard Coeur de Lion MS Cangé

O vos omnes

Responsorio medieval de tiniebras s. XIV

Secuencia "O Maria Stella Maris"

Paris latin 1112

Saltarello

London add 29987